ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1958

Vyhlásené: 28.12.1958 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

81

Vládne nariadenie

z 5. decembra 1958

o správe národného majetku

Vláda Československej republiky nariaďuje so súhlasom prezidenta republiky podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 63/1958 Zb. o druhom päťročnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej republiky:

Prvý diel
Úvodné ustanovenia

§ 1
Účel nariadenia

Národný majetok je ako nedotknuteľný majetok všetkého pracujúceho ľudu v štátnom socialistickom vlastníctve, ktoré je zdrojom bohatstva a sily republiky a neustáleho rastu hmotnej a kultúrnej úrovne všetkých pracujúcich. Neustály rozvoj výroby rozširuje tento národný majetok a upevňuje ekonomický základ socialistickej spoločnosti. Je preto vo vlastnom a bezprostrednom záujme všetkých pracujúcich spravovať a chrániť tento majetok so starostlivosťou zodpovedného vlastníka a hospodára. Pre tento význam národného majetku treba tiež upraviť jeho správu tak, aby sa vykonávala podľa jednotných zásad zabezpečujúcich jeho najúčinnejšiu ochranu, najúčelnejšie a najhospodárnejšie jeho využitie, ako i jeho stále zveľaďovanie a rozmnožovanie.

§ 2

(1) Robotnícka trieda ako základný tvorca všetkých hodnôt, ako aj ostatní pracujúci sa aktívne zúčastňujú na plnení všetkých úloh vyplývajúcich pre organizácie pri správe národného majetku, jeho rozmnožovania, hospodárneho využívania a ochrany pred poškodzovaním, ničením a rozkrádaním. Vedúci organizácií štátneho socialistického sektora sú povinní v najužšej spolupráci s orgánmi Revolučného odborového hnutia vytvárať trvale a sústavne najvhodnejšie podmienky pre túto najširšiu a bezprostrednú účasť pracujúcich.

(2) Za tým cieľom rozvíjajú pracujúci a ich spoločenské organizácie, národné výbory a podniky všetky formy aktívnej, uvedomelej a vzájomnej účasti, najmä socialistickým súťažením, výrobnými poradami, kolektívnymi zmluvami, aktívmi a predovšetkým osobnou prácou každého jednotlivca tak, aby národný majetok stále viacej a lepšie slúžil k rozvoju životnej úrovne pracujúceho ľudu.

§ 3
Rozsah platnosti

Toto nariadenie sa vzťahuje na všetok národný majetok.

Druhý diel
Správa hmotného národného majetku

§ 4
Podstata správy

(1) Hmotný národný majetok spravujú organizácie štátneho socialistického sektora.

(2) Organizácia štátneho socialistického sektora spravujúca národný majetok je oprávnená i povinná mať tento majetok v držbe, starať sa oň, udržiavať a chrániť ho tak, aby to viedlo k jeho najväčšiemu rozkvetu. Zároveň je povinná tento majetok evidovať, využívať ho a nakladať s ním, ako to vyžaduje riadne plnenie jej úloh.

(3) Pri správe národného majetku konajú organizácie štátneho socialistického sektora v mene štátu ako vlastníka.

(4) Tá organizácia štátneho socialistického sektora, ktorá je právnickou osobou, koná pri správe národného majetku vo vlastnom mene.

(5) Organizácia štátneho socialistického sektora, ktorá spravuje národný majetok, môže poveriť podriadenú organizáciu niektorými úkonmi správy, ak sa tým dosiahne lepšie plnenie úloh alebo zníženie nákladov. Týmto poverením nie je dotknutá jej zodpovednosť za správu tohto majetku.

§ 5
Kompetencia na správu

(1) Národný majetok má zásadne spravovať organizácia štátneho socialistického sektora, ktorá je poverená úlohami, na plnenie ktorých národný majetok celkom alebo prevažne slúži; výnimky sú možné len zo závažných dôvodov, najmä hospodárskych.

(2) V pochybnostiach o kompetencii na správu národného majetku medzi organizáciami štátneho socialistického sektora podriadenými tomu istému orgánu rozhoduje orgán im priamo spoločne nadriadený. Medzi organizáciami, ktoré sú podriadené rôznym ústredným úradom alebo krajským národným výborom alebo ktorých vrcholným nadriadeným orgánom je u jednej organizácie ústredný úrad, u druhej rada krajského národného výboru, rozhodujú tieto orgány vo vzájomnej dohode.

(3) Ak nedôjde k dohode medzi orgánmi uvedenými v druhej vete predchádzajúceho odseku, rozhodne o kompetencii na správu na žiadosť niektorého z nich Ministerstvo financií.

(4) Vykonávacie predpisy (§ 25) ustanovujú, ako sa spravuje národný majetok, pri ktorom sa zistí, že nie je v správe žiadnej organizácie štátneho socialistického sektora, a ako sa s takýmto majetkom naloží.

§ 6
Druhy hmotného národného majetku

Jednotlivé hmotné veci národného majetku sú podľa povahy a hospodárskeho určenia zásadne buď základnými prostriedkami alebo zásobami.

§ 7
Evidencia

(1) Riadna správa a ochrana národného majetku predovšetkým vyžaduje, aby národný majetok bol podľa osobitných predpisov zistený, spísaný, ocenený a bežne vedený v evidencii. Organizácia štátneho socialistického sektora je preto povinná neustále sledovať, najmä pri inventarizáciách, či národný majetok čo do skutočného množstva, druhu a stavu súhlasí s evidenciou.

(2) Ako vlastník nehnuteľného národného majetku sa zapisuje vo verejných knihách československý štát s vyznačením organizácie štátneho socialistického sektora, ktorá majetok spravuje.

(3) Organizácia štátneho socialistického sektora, ktorá národný majetok spravuje, je povinná sa postarať o poriadok vo verejných knihách, najmä o zápis podľa ustanovenia odseku 2.

§ 8
Ochrana

(1) Organizácia štátneho socialistického sektora je povinná robiť sústavne a dôsledne potrebné opatrenia na ochranu národného majetku, najmä aby sa predišlo jeho poškodeniu, zničeniu, strate alebo zneužitiu.

(2) Na zabezpečenie výkonu práv vyplývajúcich zo správy národného majetku je organizácia štátneho socialistického sektora povinná použiť včas všetky právne prostriedky, najmä domáhať sa ochrany vlastníckeho práva a držby, uplatňovať nároky na náhradu škody, zabezpečovať pohľadávky a nároky pred premlčaním a zánikom a dávať podnet na trestné stíhanie.

§ 9
Udržiavanie, bežné a generálne opravy a investície

(1) Organizácia štátneho socialistického sektora je povinná národný majetok udržiavať v riadnom užívateľnom stave, najmä jeho včasným, pravidelným a hospodárnym udržiavaním a opravami.

(2) Vykonávacie predpisy ustanovujú, čo sa rozumie generálnymi opravami základných prostriedkov a za akých podmienok môžu organizácie štátneho socialistického sektora vykonávať generálne opravy a investičné práce na základných prostriedkoch, ktoré nie sú národným majetkom, avšak sú celkom alebo sčasti v ich užívaní.

(3) Na odpis nákladov pri centralizovanej investičnej výstavbe, na ktorej práce sa trvale zastavili, treba privolenie vlády v prípadoch, v ktorých vynaložené investičné náklady prevyšujú sumu 1 000 000 Kčs za objekt.

(4) Ústredné orgány určujú pri decentralizovanej investičnej výstavbe, kto rozhoduje o trvalom zastavení prác na nedokončených investíciách a o odpise investičných nákladov na ne vynaložených.

(5) Ministerstvo financií určí podrobnosti týkajúce sa odpisu nákladov na investície, na ktorých sa práce trvale zastavili, a spôsob, ako sa so zastavenými investíciami naloží.

Využitie

§ 10
Prebytočný a neupotrebiteľný majetok

(1) Organizácia štátneho socialistického sektora je povinná sústavne sa starať o to, aby sa národný majetok plne využil.

(2) Ak má organizácia štátneho socialistického sektora v správe národný majetok, ktorý na plnenie svojich úloh nepotrebuje alebo ktorý so zreteľom na jeho stav je pre ňu neupotrebiteľný, je povinná sa postarať, aby bol včasne a riadne znovu umiestnený alebo inak s ním naložené v záujme spoločnosti.

§ 11
Prenájom

(1) Organizácia štátneho socialistického sektora môže národný majetok, ktorý dočasne nepotrebuje na plnenie svojich úloh, prenajať, pokiaľ vykonávacie predpisy neustanovujú inak.

(2) Prenájom miestností na obytné alebo prevádzkové účely sa spravuje predpismi o hospodárení s bytmi alebo s inými miestnosťami.

§ 12
Odovzdanie do trvalého užívania

(1) Do trvalého užívania (§ 103 ods. 2 Obč. zák.) môže sa odovzdať spoločenským organizáciám alebo ľudovým družstvám a družstevným organizáciám spravidla len nehnuteľný národný majetok s príslušenstvom; samostatné hnuteľné veci sa môžu odovzdávať do trvalého užívania len výnimočne, pokiaľ ich povaha trvalé užívanie pripúšťa a sú na to osobitné dôvody.

(2) Do trvalého užívania sa môže odovzdať len národný majetok, ktorý je v správe okresného národného výboru a v jeho obvode. Odovzdanie do trvalého užívania prislúcha výkonným orgánom tohto národného výboru. Národný majetok, odovzdaný pred začiatkom účinnosti tohto nariadenia do trvalého užívania inou organizáciou štátneho socialistického sektora, je organizácia štátneho socialistického sektora, ktorá má majetok v správe, povinná bez prieťahov previesť do správy okresného národného výboru, v obvode ktorého je majetok. Ministerstvo financií môže zo závažných dôvodov stanoviť, najmä pre osobitnú povahu alebo poslanie niektorých častí národného majetku, že aj iné organizácie štátneho socialistického sektora môžu národný majetok, ktorý majú v správe, odovzdať do trvalého užívania, prípadne majetok do trvalého užívania už odovzdaný vo svojej správe ponechať.

(3) Odovzdanie do trvalého užívania sa vykonáva opatrením vydaným po predchádzajúcom súhlase budúceho trvalého užívateľa.

(4) Trvalý užívateľ má práva a povinnosti organizácie štátneho socialistického sektora spravujúcej národný majetok (§ 4), nesmie však odovzdaný majetok ani scudziť, ani zaťažiť a smie ho užívať len na účel, na ktorý sa mu odovzdal. Trvalému užívateľovi sa môžu uložiť ešte ďalšie podmienky a obmedzenia.

(5) Národný majetok sa môže trvalému užívateľovi odňať, ak neplní trvalý užívateľ určené podmienky alebo ak to vyžaduje všeobecný záujem.

Zaťaženie národného majetku

§ 13

(1) Národný majetok sa nesmie zaťažiť záložnými právami a vecnými bremenami, a to ani exekučne, pokiaľ toto nariadenie, vykonávacie alebo osobitné predpisy takéto zaťaženie nedovoľujú.

(2) Nehnuteľný národný majetok možno zaťažiť právom stavby v prospech ľudových družstiev a spoločenských organizácií alebo na vystavanie rodinného domčeka alebo inej drobnej stavby v prospech pracujúcich. Na zaťaženie je potrebný súhlas priamo nadriadeného orgánu, pokiaľ vykonávacie predpisy neustanovujú inak.

(3) V iných prípadoch môže sa národný majetok zaťažiť len vo všeobecnom záujme a ak dá na to súhlas na návrh kompetentného ústredného úradu alebo výkonného orgánu krajského národného výboru Ministerstvo financií.

(4) Osobitné predpisy, ktoré oprávňujú organizácie štátneho socialistického sektora užívať národný majetok na všeobecnoprospešné účely a pre ich zariadenie, nie sú dotknuté.

§ 14

Ustanovenia osobitných predpisov o zániku záložných práv a vecných bremien na majetku, dňom, keď sa majetok stáva základným prostriedkom národného podniku, sa vzťahujú na všetky ostatné organizácie štátneho socialistického sektora; záložné práva a vecné bremená, viaznúce na základných prostriedkoch týchto organizácií v deň začiatku účinnosti tohto nariadenia, zanikajú týmto dňom.

§ 15
Prevody správy národného majetku

(1) Správa národného majetku sa smie previesť len z dôvodu kompetencie (§ 5) alebo ak ide o národný majetok prebytočný alebo neupotrebiteľný alebo ak to vyžadujú iné závažné dôvody. Správa národného majetku sa prevádza bezodplatne jednostranným opatrením alebo dohodou, ak ide

a) o nehnuteľné základné prostriedky;

b) o hnuteľné základné prostriedky a zásoby a ak ich prevod sa prevádza v dôsledku reorganizácie, delimitácie, presunu a rozšírenia výrobného programu na základe rozhodnutia vyšších orgánov;

c) o hnuteľné základné prostriedky a zo zásob o drobné a krátkodobé predmety prevádzané medzi rozpočtovými organizáciami;

d) o zásoby ako časť hospodárskeho celku prevádzaného medzi rozpočtovými organizáciami;

e) o nedokončené investície obstarané v rámci centralizovanej výstavby z prostriedkov štátneho rozpočtu;

f) o prípady, keď to zo závažných, najmä hospodárskych dôvodov určí Ministerstvo financií.

(2) V iných prípadoch než uvedených v ustanovení odseku 1 prevádza sa správa národného majetku odplatne, a to zmluvou.

(3) Podrobnosti a najmä konanie pri prevode správy a schvaľovanie prevodov nadriadenými orgánmi upravia vykonávacie predpisy.

(4) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa nevzťahujú na nakladanie s národným majetkom v rámci obvyklého hospodárenia.

§ 16
Scudzenie národného majetku

(1) Základné prostriedky sa nesmú scudziť, a to ani exekučne, pokiaľ vykonávacie alebo osobitné predpisy scudzenie nedovoľujú.

(2) Vykonávacie predpisy upravia najmä konanie pri scudzení, schvaľovanie scudzenia nadriadenými orgánmi a použitie výťažku zo scudzenia základných prostriedkov; tým istým spôsobom sa môžu stanoviť obmedzenia pre scudzenie iného národného majetku než základných prostriedkov.

(3) Na bezodplatné scudzenie národného majetku v hodnote nad 5 000 000 Kčs je potrebné privolenie vlády.

Tretí diel
Pohľadávky a práva štátu

§ 17

(1) Pohľadávky a práva (ďalej len „pohľadávky“) štátu prislúcha spravovať, pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak, tej organizácii štátneho socialistického sektora

a) z pôsobnosti ktorej pohľadávka vznikla,

b) alebo do pôsobnosti ktorej patrí chrániť majetkovoprávne záujmy štátu, ktorých poškodením pohľadávka vznikla,

c) alebo ktorá má v správe majetok, s ktorým pohľadávka súvisí.

(2) Ak nie je podľa odseku 1 kompetentná žiadna organizácia štátneho socialistického sektora, je kompetentný ústredný úrad, ktorého pôsobnosti sa pohľadávka týka, prípadne organizácia mu podriadená, ktorú určí.

(3) Ak nemožno určiť kompetenciu ani podľa odseku 2, je kompetentné Ministerstvo financií, prípadne organizácia mu podriadená, ktorú určí.

(4) Ak nedôjde medzi niekoľkými organizáciami kompetentnými podľa odseku 1 k dohode o výkone správy pohľadávky, platia primerane ustanovenia § 5 ods. 2 a 3.

§ 18

(1) Zo správy pohľadávky je organizácia štátneho socialistického sektora oprávnená a povinná s pohľadávkou nakladať so starostlivosťou socialistického hospodára v mene štátu ako veriteľa a s obmedzeniami vyplývajúcimi z tohto nariadenia.

(2) Organizácie štátneho socialistického sektora sú povinné sa starať, aby všetky pohľadávky dlžníci riadne a včas plnili, prípadne od nich sa vymáhali včasným uplatnením nárokov pred kompetentnými orgánmi.

(3) Ministerstvo financií určí, pri ktorých pohľadávkach a za akých podmienok môžu organizácie štátneho socialistického sektora dlžníkovi s plnením jeho záväzku pozhovieť, celkom alebo sčasti ho odpustiť alebo od vymáhania pohľadávok upustiť.

(4) Inak o správe pohľadávok platia primerane ustanovenia §§ 7 a 8.

§ 19

Dlžník nemôže svoj záväzok voči štátu uhradiť započítaním svojej pohľadávky proti štátu.

§ 20

O správe cenných papierov a nakladaní s nimi platia primerane ustanovenia §§ 4, 5, 7, 8, 13 až 16; o správe pohľadávok z cenných papierov platia obdobne ustanovenia §§ 17 a 18.

Štvrtý diel
Nadobúdanie majetku pre štát

§ 21

(1) Ministerstvo financií môže pre odplatné nadobúdanie vecí a pohľadávok organizáciami štátneho socialistického sektora pre štát od súkromníkov určiť podmienky, najmä spôsob úhrady, prípadne takéto nadobúdanie obmedziť alebo i vylúčiť.

(2) Ministerstvo financií môže vydať predpisy podľa odseku 1 i pre odplatné nadobúdanie vecí a pohľadávok ostatnými organizáciami socialistického sektora.

§ 22

(1) Majetok, ktorý nadobúda štát darovaním, odúmrťou, zhabaním, alebo prepadnutím v trestnom konaní súdnom alebo správnom, pri likvidácii a z iných podobných dôvodov, majú v predbežnej správe okresné národné výbory; majetok vedú v evidencii, zabezpečujú a realizujú výkonné orgány okresných národných výborov. Podrobnosti, najmä o povinnostiach okresných národných výborov vyplývajúcich z predbežnej správy, určí Ministerstvo financií v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

(2) Orgány štátnej správy a organizácie socialistického sektora sú povinné spolupracovať s okresnými národnými výbormi, aby majetok nadobudnutý pre štát sa riadne zistil, viedol v evidencii, zabezpečil a realizoval.

(3) Výťažky z realizácie tohto majetku sú príjmom štátneho rozpočtu.

§ 23

O správe a o nakladaní so znárodneným majetkom, s majetkom získaným na účely pozemkových reforiem a s majetkom skonfiškovaným platia, dokiaľ sa s týmto majetkom konečným spôsobom nenaložilo, osobitné predpisy.

Piaty diel
Dohľad

§ 24

(1) Nadriadené orgány sú povinné vo svojej pôsobnosti dohliadať, či organizácie štátneho socialistického sektora riadne plnia povinnosti vyplývajúce zo správy národného majetku, a ak zistia závady, zariadiť ich odstránenie.

(2) Na odstránenie a zamedzenie závad alebo z iného všeobecného záujmu môže nadriadený orgán uložiť organizácii štátneho socialistického sektora vhodné obmedzenie vo výkone jej správy.

Šiesty diel
Záverečné ustanovenia

Splnomocnenie

§ 25

Predpisy potrebné na vykonanie tohto nariadenia vydá Ministerstvo financií v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi.

§ 26

Ministerstvo financií môže v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi

a) určiť, že platia primerane ustanovenia §§ 18 a 20 o pohľadávkach, ktorých veriteľmi sú organizácie štátneho socialistického sektora, najmä právnické osoby;

b) určiť, ktorá organizácia štátneho socialistického sektora vymáha pohľadávky organizácií uvedených pod písm. a), ak sú pochybnosti, ktorej z nich pohľadávka patrí, a že vymáhaním poverená organizácia má pri uplatňovaní pohľadávky spôsobilosť byť účastníkom konania;

c) uložiť i všeobecnú povinnosť akýmkoľvek organizáciám a osobám hlásiť národný majetok, ktorý majú u seba z akýchkoľvek dôvodov;

d) určiť postup pri vykonávaní likvidácie organizácií štátneho socialistického sektora a právnických osôb, kde výsledok likvidácie má vplyv na štátny rozpočet; môže aj určiť spôsob vyrovnania pohľadávok veriteľov zrušenej organizácie (právnickej osoby) a postup pri ich uplatňovaní.

§ 27

Kompetentné ústredné úrady môžu určiť pre svoju pôsobnosť ďalšie podrobnosti k predpisom Ministerstva financií vydaným podľa tohto nariadenia, a to v dohode s ním.

§ 28
Zrušovacie ustanovenia

(1) Zrušujú sa všetky predpisy, ktoré odporujú tomuto nariadeniu; najmä sa zrušujú vládne nariadenie č. 110/1953 Zb. o správe národného majetku rozpočtovými organizáciami a vládne nariadenie č. 111/1953 Zb. o základných fondoch hospodárskych organizácií.

(2) Ustanovenia osobitných predpisov o úprave hospodárenia bánk, štátnych sporiteľní a Štátnej poisťovne, o úprave hospodárenia s peňažnými prostriedkami a ustanovenia devízových predpisov nie sú dotknuté.

§ 29
Účinnosť

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. januárom 1959; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Novotný v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Poláček v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Inž. Černý v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generálplukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.